ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 16ης Απριλίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών — Οδηγία 2002/21/ΕΚ — Άρθρα 7 και 20 — Επίλυση των διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών — Υποχρέωση θέσεως σε εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 7, παράγραφος 3 — Μέτρο ικανό να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών — Οδηγία 2002/19/ΕΚ — Άρθρο 5 — Εξουσίες και καθήκοντα των εθνικών κανονιστικών αρχών σε ό,τι αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση — Οδηγία 2002/22/ΕΚ — Άρθρο 28 — Μη γεωγραφικοί αριθμοί»

Στην υπόθεση C-3/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Najwyższy (Πολωνία) με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιανουαρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

Telefonia Dialog sp. z o.o.

κατά

T-Mobile Polska SA, πρώην Polska Telefonia Cyfrowa SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič, πρόεδρο τμήματος, A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (εισηγητή) και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Ιανουαρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, εκπροσωπούμενη από τον M. Kołtoński και την M. Chmielewska, radcowie prawni,

— η Telefonia Dialog sp. z o.o., εκπροσωπούμενη από τον R. Duczek, radca prawny,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

— η T-Mobile Polska SA, εκπροσωπούμενη από τον Ł. Dąbrowski, radca prawny,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna και την D. Lutostańska,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις J. Hottiaux και L. Nicolae καθώς και από τον G. Braun,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Ιανουαρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6, 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 108, σ. 33, στο εξής: οδηγία-πλαίσιο), και του άρθρου 28 της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία καθολικής υπηρεσίας) (ΕΕ L 108, σ. 51).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (προέδρου της υπηρεσίας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στο εξής: πρόεδρος της UKE) και Telefonia Dialog sp. z o.o. (στο εξής: Telefonia Dialog) αφενός και της T-Mobile Polska SA, πρώην Polska Telefonia Cyfrowa SA (στο εξής: T-Mobile Polska) αφετέρου, σχετικά με απόφαση η οποία ελήφθη από τον πρόεδρο της UKE στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των ως άνω επιχειρήσεων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 32 και 38 της οδηγίας-πλαισίου έχουν ως εξής:

«(15) Είναι σημαντικό οι εθνικές κανονιστικές αρχές να διαβουλεύονται με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη επί των προτεινόμενων αποφάσεων και να λαμβάνουν υπόψη τους τις παρατηρήσεις τους πριν να λάβουν τελική απόφαση. Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο δεν θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ενιαία αγορά ή σε άλλους στόχους της συνθήκης, οι εθνικές κανονιστικές αρχές θα πρέπει επίσης να ανακοινώνουν ορισμένα σχέδια αποφάσεων στην [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή και στις άλλες εθνικές κανονιστικές αρχές προκειμένου να τους παρέχεται η ευκαιρία να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους. Είναι σκόπιμο οι εθνικές κανονιστικές αρχές να διαβουλεύονται με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με όλα τα σχέδια μέτρων που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Οι περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται οι διαδικασίες των άρθρων 6 και 7 ορίζονται στην παρούσα οδηγία και στις ειδικές οδηγίες. [...]

[...]

(32) [...] Η παρέμβαση μιας εθνικής κανονιστικής αρχής στην επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει να επιδιώκει την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία ή τις ειδικές οδηγίες.

[...]

(38) Μέτρα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών είναι τα μέτρα που ενδέχεται να επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, τη μορφή του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών κατά τρόπο που θα μπορούσε να δημιουργήσει φραγμό στην ενιαία αγορά. Αυτά περιλαμβάνουν μέτρα που έχουν σημαντικό αντίκτυπο σε φορείς παροχής ή χρήστες σε άλλα κράτη μέλη και συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: μέτρα που επηρεάζουν τις τιμές για τους χρήστες σε άλλα κράτη μέλη. Μέτρα που επηρεάζουν την ικανότητα μιας επιχείρησης που είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος να παρέχει υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ιδίως μέτρα που επηρεάζουν την ικανότητα παροχής υπηρεσιών σε διακρατική βάση και μέτρα που επηρεάζουν τη δομή της αγοράς ή την πρόσβαση στην αγορά, δημιουργώντας επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις άλλων κρατών μελών.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας-πλαισίου προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

ιβ) “ειδικές οδηγίες”: η οδηγία 2002/20/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ L 108, σ. 21)], η οδηγία 2002/19/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση) (ΕΕ L 108, σ. 7)], η [οδηγία για την καθολική υπηρεσία] και η οδηγία 97/66/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (ΕΕ 1998, L 24, σ. 1)].

[...]»

5 Το άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου, που φέρει τον τίτλο «Μηχανισμός διαβούλευσης και διαφάνειας», προβλέπει την καθιέρωση εθνικών διαδικασιών διαβουλεύσεως μεταξύ των εθνικών κανονιστικών αρχών (στο εξής: ΕΚΑ) και των ενδιαφερομένων, όταν οι ΕΚΑ προτίθενται να λάβουν μέτρα, κατ’ εφαρμογήν της ως άνω οδηγίας ή των ειδικών οδηγιών, τα οποία έχουν σημαντική επίπτωση στη σχετική αγορά.

6 Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Εδραίωση της εσωτερικής αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών», ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας και των ειδικών οδηγιών, οι [ΕΚΑ] λαμβάνουν υπόψη στο μέγιστο δυνατό βαθμό τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 8, και στο βαθμό που αυτοί σχετίζονται με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

[...]

3. Επιπλέον της διαβούλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 6, όταν [ΕΚΑ] προτίθεται να λάβει μέτρο το οποίο:

α) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 15 ή 16 της παρούσας οδηγίας, των άρθρων 5 ή 8 της οδηγίας [για την πρόσβαση] ή του άρθρου 16 της [οδηγίας για την καθολική υπηρεσία], και

β) επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών,

θέτει συγχρόνως το σχέδιο μέτρου στη διάθεση της Επιτροπής και των [ΕΚΑ] των άλλων κρατών μελών, μαζί με το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται το μέτρο, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 3, και ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή και τις άλλες [ΕΚΑ]. [...]

[...]»

7 Το άρθρο 8 της ως άνω οδηγίας καθορίζει τους στόχους πολιτικής και τις κανονιστικές αρχές των οποίων την τήρηση πρέπει να εξασφαλίζουν οι ΕΚΑ. Η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού έχει ως εξής:

«Οι [ΕΚΑ] συμβάλλουν στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς μέσω, μεταξύ άλλων:

[...]

δ) της συνεργασίας μεταξύ τους και με την Επιτροπή, κατά διαφανή τρόπο, ώστε να εξασφαλίζονται η ανάπτυξη μιας συνεπούς κανονιστικής πρακτικής και η συνεπής εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και των ειδικών οδηγιών.»

8 Το άρθρο 20 της οδηγίας-πλαισίου, που φέρει τον τίτλο «Επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων», προβλέπει τα εξής:

«1. Σε περίπτωση διαφοράς που προκύπτει σε σχέση με υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία ή τις ειδικές οδηγίες μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ένα κράτος μέλος, η [οικεία] [ΕΚΑ] εκδίδει, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, δεσμευτική απόφαση για την επίλυση της διαφοράς, το ταχύτερο δυνατό, και, πάντως, εντός τεσσάρων μηνών, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις. [...]

[...]

3. Κατά την επίλυση μιας διαφοράς, η [ΕΚΑ] λαμβάνει αποφάσεις που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων τους οποίους θέτει το άρθρο 8. Οι υποχρεώσεις που μπορεί να επιβάλει η [ΕΚΑ] σε μια επιχείρηση, στο πλαίσιο της επίλυσης διαφοράς, πρέπει να τηρούν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας ή των ειδικών οδηγιών.

[...]»

9 Το άρθρο 5 της οδηγίας για την πρόσβαση, που φέρει τον τίτλο «Εξουσίες και καθήκοντα των [ΕΚΑ] όσον αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση», ορίζει τα εξής:

«1. Οι [ΕΚΑ], ενεργώντας με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του άρθρου 8 της [οδηγίας-πλαισίου], ενθαρρύνουν και, κατά περίπτωση, εξασφαλίζουν, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, την κατάλληλη πρόσβαση και διασύνδεση, καθώς και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών, ασκώντας τις αρμοδιότητές τους κατά τρόπο ο οποίος εξασφαλίζει οικονομική απόδοση, βιώσιμο ανταγωνισμό και παρέχει το μέγιστο όφελος στους τελικούς χρήστες.

[...]

4. Όσον αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι [ΕΚΑ] εξουσιοδοτούνται να παρεμβαίνουν αυτοβούλως εφόσον δικαιολογείται ή, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των επιχειρήσεων, κατ' αίτηση ενός από τα εμπλεκόμενα μέρη, προκειμένου να διασφαλίσουν τους στόχους πολιτικής της [οδηγίας-πλαισίου], σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και τις διαδικασίες οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 6, 7, 20 και 21 της [οδηγίας-πλαισίου].»

10 Το άρθρο 2, στοιχείο στ′, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία περιέχει τον ακόλουθο ορισμό:

«“Μη γεωγραφικός αριθμός”: αριθμός που περιλαμβάνεται στο εθνικό σχέδιο αριθμοδότησης και δεν είναι γεωγραφικός αριθμός. Συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, αριθμοί κινητών τηλεφώνων, αριθμοί ατελούς κλήσης και αριθμοί πρόσθετου τέλους.»

11 Το άρθρο 28 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Μη γεωγραφικοί αριθμοί», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι τελικοί χρήστες από άλλα κράτη μέλη μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μη γεωγραφικούς αριθμούς εντός της επικράτειάς τους, εφόσον είναι τεχνικώς και οικονομικώς εφικτό, πλην των περιπτώσεων κατά τις οποίες ένας καλούμενος συνδρομητής έχει επιλέξει, για εμπορικούς λόγους, να περιορίζει την πρόσβαση των καλούντων από συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.»

Το πολωνικό δίκαιο

12 Το άρθρο 15 του νόμου περί τηλεπικοινωνιών (ustawa Prawo telekomunikacyjne) της 16ης Ιουλίου 2004 (Dz. U. αριθ. 171, θέση 1800), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος της 16ης Ιουλίου 2004), είχε ως εξής:

«Ο πρόεδρος της UKE, πριν λάβει απόφαση σχετική με:

[...]

2) επιβολή, κατάργηση, διατήρηση ή τροποποίηση ρυθμιστικών υποχρεώσεων για επιχείρηση τηλεπικοινωνιών με ή χωρίς σημαντική ισχύ στην αγορά,

3) παροχή προσβάσεως στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, όπως προβλέπεται στα άρθρα 28 έως 30,

4) άλλα ζητήματα που καθορίζονται στον νόμο

διεξάγει διαδικασία διαβουλεύσεως με την οποία παρέχεται στους ενδιαφερόμενους η δυνατότητα να υποβάλουν γραπτώς τις παρατηρήσεις τους επί του σχεδίου της αποφάσεως εντός ορισμένης προθεσμίας.»

13 Το άρθρο 18 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004 έχει ως εξής:

«Εάν οι κατά το άρθρο 15 αποφάσεις δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, ο πρόεδρος της UKE κινεί διαδικασία εναρμονίσεως, συγχρόνως με τη διαδικασία διαβουλεύσεως, και διαβιβάζει τα σχέδια των αποφάσεων μαζί με το σκεπτικό τους στην Επιτροπή […] και στις [ΕΚΑ] των άλλων κρατών μελών.»

14 Το άρθρο 27 του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Ο πρόεδρος της UKE μπορεί με απόφασή του να τάσσει, αυτεπαγγέλτως ή μετά από γραπτή αίτηση ενός εκ των μερών που διαπραγματεύονται τη σύναψη συμβάσεως προσβάσεως, προθεσμία ολοκληρώσεως των διαπραγματεύσεων, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 90 ημέρες από την υποβολή της αιτήσεως για τη σύναψη τέτοιας συμβάσεως.

2. Σε περίπτωση που δεν διεξαχθούν διαπραγματεύσεις, δεν παρασχεθεί πρόσβαση σε τηλεπικοινωνιακό δίκτυο από τον φορέα που υποχρεούται να την παράσχει ή δεν συναφθεί σύμβαση εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1, καθένα από τα μέρη μπορεί να ζητήσει από τον πρόεδρο της UKE να εκδώσει απόφαση που να κρίνει επί των επίμαχων ζητημάτων ή να καθορίζει τους όρους συνεργασίας.

[...]»

15 Το άρθρο 28 του ίδιου νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Ο πρόεδρος της UKE εκδίδει την απόφασή του περί παροχής προσβάσεως στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο εντός προθεσμίας 90 ημερών από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως του άρθρου 27, παράγραφος 2 [...]

[...]

4. Η απόφαση περί παροχής προσβάσεως αντικαθιστά το μέρος της συμβάσεως προσβάσεως το οποίο καλύπτεται από την εν λόγω απόφαση.

[...]

6. Η απόφαση περί παροχής προσβάσεως μπορεί να τροποποιηθεί από τον πρόεδρο της UKE μετά από αίτηση ενός εκ των ενδιαφερομένων μερών ή αυτεπαγγέλτως, όταν αυτό δικαιολογείται από την ανάγκη διασφαλίσεως της προστασίας των συμφερόντων των τελικών χρηστών, του αποτελεσματικού ανταγωνισμού ή της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών.

7. Σε περίπτωση χρηματικών διεκδικήσεων λόγω μη εκτελέσεως ή πλημμελούς εκτελέσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση περί παροχής προσβάσεως, επιβάλλεται η άσκηση ενδίκου προσφυγής.

[...]»

16 Το άρθρο 79, παράγραφος 1, του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004 ορίζει τα εξής:

«Ο φορέας εκμεταλλεύσεως δημόσιου δικτύου τηλεπικοινωνιών εξασφαλίζει ότι οι τελικοί χρήστες του δικτύου του, καθώς και οι τελικοί χρήστες από άλλα κράτη μέλη, μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μη γεωγραφικούς αριθμούς εντός της πολωνικής επικράτειας, εφόσον είναι τεχνικώς και οικονομικώς εφικτό, πλην των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο καλούμενος συνδρομητής έχει περιορίσει τις κλήσεις τελικών χρηστών από συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

17 Η Telefonia Dialog και η T-Mobile Polska είναι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν στην κατοχή τους δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών προσβάσιμα στο κοινό και οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Πολωνία. Στις 4 Απριλίου 2000 οι επιχειρήσεις αυτές συνήψαν σύμβαση για τους όρους συνεργασίας και πληρωμής όσον αφορά την πρόσβαση των χρηστών του δικτύου της T-Mobile Polska στις υπηρεσίες «ευφυούς δικτύου» που παρέχονται μέσω του δικτύου της Telefonia Dialog (στο εξής: σύμβαση συνεργασίας).

18 Το 2006 η Telefonia Dialog ζήτησε από την T-Mobile Polska να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για την κατάρτιση προσθήκης στη σύμβαση συνεργασίας. Επειδή οι ως άνω επιχειρήσεις δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμφωνία, η Telefonia Dialog ζήτησε από τον πρόεδρο της UKE να τάξει προθεσμία ολοκληρώσεως νέων διαπραγματεύσεων. Ο πρόεδρος της UKE έταξε ως τέτοια καταληκτική ημερομηνία τις 20 Οκτωβρίου 2006.

19 Δεδομένου ότι οι διαπραγματεύσεις δεν ολοκληρώθηκαν εντός της προθεσμίας που είχε ταχθεί από τον πρόεδρο της UKE, η Telefonia Dialog, με έγγραφο της 9ης Νοεμβρίου 2006, ζήτησε από τον πρόεδρο της UKE να λάβει απόφαση για την επίλυση της διαφοράς της με την T-Mobile Polska όσον αφορά την ενδεχόμενη τροποποίηση που έπρεπε να επέλθει στη σύμβαση συνεργασίας.

20 Με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2008, την οποία έλαβε επί τη βάσει των άρθρων 28 και 79 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004, με τα οποία είχαν μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο αντιστοίχως το άρθρο 5 της οδηγίας για την πρόσβαση και το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, ο πρόεδρος της UKE επέλυσε τη διαφορά επιβάλλοντας στην Telefonia Dialog την υποχρέωση να παρέχει προς τους χρήστες του δικτύου της T-Mobile Polska υπηρεσίες τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό της και στην T-Mobile Polska την υποχρέωση να εξασφαλίζει στους ως άνω χρήστες πρόσβαση σε υπηρεσίες πληροφοριών παρεχόμενες από το δίκτυο της Telefonia Dialog. Στην απόφαση αυτή, ο πρόεδρος της UKE καθόρισε επίσης το ύψος των αμοιβών που θα οφείλονταν για τις υπηρεσίες αυτές.

21 Η T-Mobile Polska άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του προέδρου της UKE ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie (Πρωτοδικείο Βαρσοβίας, Πολωνία). Με απόφαση της 21ης Μαρτίου 2011, το Sąd Okręgowy w Warszawie ακύρωσε την απόφαση του προέδρου της UKE με το σκεπτικό ότι ο πρόεδρος της UKE δεν είχε τηρήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 18 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004 διαδικασία εναρμονίσεως.

22 Ο πρόεδρος της UKE και η Telefonia Dialog εφεσίβαλαν την απόφαση του Sąd Okręgowy w Warszawie ενώπιον του Sąd Apelacyjny w Warszawie (Εφετείο Βαρσοβίας), το οποίο απέρριψε τις εφέσεις αυτές με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2012. Ο πρόεδρος της UKE και η Telefonia Dialog άσκησαν έτσι ο καθένας τους χωριστά αναίρεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

23 Το Sąd Najwyższy εκθέτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά το ζήτημα αν ο πρόεδρος της UKE όφειλε, πριν λάβει απόφαση με την οποία τροποποιούσε τη σύμβαση συνεργασίας, να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου.

24 Συναφώς, το ως άνω δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου έχει την έννοια ότι μέτρο το οποίο λαμβάνει ΕΚΑ κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της οδηγίας για την πρόσβαση, πρέπει πάντοτε να θεωρείται ότι επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου.

25 Το Sąd Najwyższy επισημαίνει ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η απόφαση του προέδρου της UKE της 19ης Δεκεμβρίου 2008 θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μη έχουσα τέτοια επίδραση, διότι δεν αφορά διεθνείς τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, δεν διακρίνει, όσον αφορά τις χρεώσεις για τις κλήσεις προς μη γεωγραφικούς αριθμούς και το καθεστώς τιμολογήσεως, μεταξύ τελικών χρηστών από την Πολωνία και χρηστών από άλλα κράτη μέλη, δεν καθορίζει το τίμημα που οι τελικοί χρήστες από άλλα κράτη μέλη οι οποίοι χρησιμοποιούν την υπηρεσία περιαγωγής στο δίκτυο της T-Mobile Polska καταβάλλουν σε αυτήν για την πρόσβαση στις υπηρεσίες που παρέχονται στους χρήστες του δικτύου της Telefonia Dialog, δεν καθορίζει ούτε τις χρεώσεις που επιβάλλει η T-Mobile Polska στους παρόχους των χρηστών από άλλα κράτη μέλη για τη σύνδεση στο δίκτυο της T-Mobile Polska και, τέλος, αφορά υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται καταρχήν στην πολωνική γλώσσα. Πάντως, υπογραμμίζοντας κατ' ουσίαν ότι το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία υποχρεώνει τα

κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι οι τελικοί χρήστες από άλλα κράτη μέλη μπορούν να έχουν πρόσβαση στους μη γεωγραφικούς αριθμούς της επικράτειάς τους, το ως άνω δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς την απάντηση που προσήκει στο κατά τη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως ερώτημα.

26 Δεύτερον, το Sąd Najwyższy διερωτάται αν τα άρθρα 6, 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας-πλαισίου έχουν την έννοια ότι η ΕΚΑ είναι πάντοτε υποχρεωμένη να θέσει σε εφαρμογή τη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας όταν λαμβάνει, προς επίλυση διαφοράς, μέτρο το οποίο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

27 Τρίτον, το Sąd Najwyższy διερωτάται αν, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι τα άρθρα 6, 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας-πλαισίου πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται στην εφαρμογή εθνικής διατάξεως η οποία επιβάλλει την τήρηση διαδικασίας όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 18 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004, το αιτούν δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να μην εφαρμόσει την ως άνω διάταξη.

28 Συναφώς, το Sąd Najwyższy επισημαίνει ότι, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, δεν θα ήταν δυνατή, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του άρθρου 18 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004. Τέλος, το ως άνω δικαστήριο εκτιμά ότι τα άρθρα 6, 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας-πλαισίου δεν τριτενεργούν.

29 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Sąd Najwyższy αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι κάθε μέτρο που λαμβάνει μια ΕΚΑ με σκοπό την τήρηση της υποχρεώσεως που απορρέει από το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, εφόσον απλώς και μόνο καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε μη γεωγραφικούς αριθμούς εντός της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους σε τελικούς χρήστες από άλλα κράτη μέλη;

2) Πρέπει το άρθρο 7, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 20 της οδηγίας-πλαισίου, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η ΕΚΑ δεν μπορεί να διεξάγει διαδικασία εναρμονίσεως όταν κρίνει διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και οι διαφορές αυτές αφορούν την τήρηση εκ μέρους μιας εξ αυτών των επιχειρήσεων της υποχρεώσεως που απορρέει από το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, ακόμη και αν το εν λόγω μέτρο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και το εθνικό δίκαιο υποχρεώνει την εν λόγω ΕΚΑ να διεξάγει πάντοτε διαδικασία εναρμονίσεως όταν το μέτρο δύναται να επηρεάσει το εν λόγω εμπόριο;

3) Σε περίπτωση που στο δεύτερο ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση: πρέπει το άρθρο 7, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 20 της οδηγίας-πλαισίου και με το άρθρο 288 ΣΛΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να μην εφαρμόσει τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου που υποχρεώνουν μια ΕΚΑ να διεξάγει πάντοτε διαδικασία εναρμονίσεως όταν το μέτρο το οποίο λαμβάνει δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου ερωτήματος

30 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, με το δεύτερο ερώτημα, το οποίο πρέπει να είναι το πρώτο που θα εξετασθεί, το αιτούν δικαστήριο κατ' ουσίαν ερωτά αν η ΕΚΑ υποχρεούται να εφαρμόσει τη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης.

31 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου είναι άσχετο με την απάντηση στο ως άνω ερώτημα. Ειδικότερα, το άρθρο αυτό καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους λεπτομερείς όρους εφαρμογής μιας διαδικασίας άλλης από εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας, με την οποία παρέχεται στα ενδιαφερόμενα μέρη, όταν οι ΕΚΑ προτίθενται να λάβουν μέτρα τα οποία έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη σχετική αγορά, η ευκαιρία σχολιασμού του σχεδίου μέτρου εντός εύλογης χρονικής περιόδου.

32 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι, με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας-πλαισίου έχουν την έννοια ότι η ΕΚΑ υποχρεούται να εφαρμόσει την προβλεπόμενη στην πρώτη από τις ως άνω διατάξεις διαδικασία όταν, προς επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ένα κράτος μέλος, προτίθεται να επιβάλει υποχρεώσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, οι δε υποχρεώσεις αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

33 Ούτε στο άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου ούτε στο άρθρο 20 της ως άνω οδηγίας περιέχεται ρητή δήλωση ότι η ΕΚΑ υποχρεούται να εφαρμόσει τη διαδικασία που προβλέπεται στην πρώτη από τις ως άνω διατάξεις όταν, στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλύσεως των διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων που προβλέπεται στη δεύτερη από τις διατάξεις αυτές, προτίθεται να λάβει δεσμευτική απόφαση προς επίλυση διαφοράς.

34 Πάντως, πρώτον, από το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου προκύπτει ότι η υποχρέωση θέσεως σε εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου αυτού δεν εξαρτάται από τη φύση της διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας η ΕΚΑ προτίθεται να λάβει το επίμαχο μέτρο, αλλά από αυτό καθεαυτό το αντικείμενο του μέτρου και από την επίδραση που το ως άνω μέτρο είναι ικανό να έχει στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

35 Ειδικότερα, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου, η ΕΚΑ ενός κράτους μέλους υποχρεούται να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής και των ΕΚΑ των άλλων κρατών μελών το σχέδιο μέτρου το οποίο προτίθεται να λάβει όταν, αφενός, το μέτρο αυτό εμπίπτει στα άρθρα 15 ή 16 της οδηγίας-πλαισίου, 5 ή 8 της οδηγίας για την πρόσβαση ή 16 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία και, αφετέρου, το εν λόγω μέτρο είναι ικανό να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

36 Δεύτερον, κατά τα διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη 32 της οδηγίας-πλαισίου, η παρέμβαση της ΕΚΑ στην επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε κράτος μέλος πρέπει να επιδιώκει την εξασφάλιση της συμμορφώσεως προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία-πλαίσιο ή τις ειδικές οδηγίες.

37 Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία για την πρόσβαση, το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας αναθέτει στις ΕΚΑ την αποστολή να εξασφαλίζουν την κατάλληλη πρόσβαση και διασύνδεση, καθώς και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών.

38 Το άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας για την πρόσβαση διευκρινίζει ότι η ΕΚΑ, όταν παρεμβαίνει κατ' αίτηση ενός από τα εμπλεκόμενα μέρη, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των επιχειρήσεων, πρέπει να τηρεί τις διατάξεις της ως άνω οδηγίας καθώς και τις διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 7 και 20 της οδηγίας-πλαισίου.

39 Εξάλλου, το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας-πλαισίου αναφέρεται ρητώς στα μέτρα του άρθρου 5 της οδηγίας για την πρόσβαση.

40 Από το σύνολο των ως άνω στοιχείων προκύπτει ότι τα μέτρα τα οποία προτίθεται να λάβει η ΕΚΑ, βάσει του συνδυασμού των διατάξεων των άρθρων 20 της οδηγίας-πλαισίου και 5 της οδηγίας για την πρόσβαση, σχετικά με την πρόσβαση και τη διασύνδεση στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε κράτος μέλος, πρέπει να υπόκεινται στη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου αν είναι ικανά να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

41 Ένα μέτρο όμως, όπως το επίδικο στην κύρια δίκη, το οποίο θεσπίζεται στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων και έχει σκοπό να εξασφαλίσει την πρόσβαση στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, περιλαμβάνεται μεταξύ των υποχρεώσεων τις οποίες η ΕΚΑ δύναται να επιβάλει, δυνάμει του άρθρου 5 της οδηγίας για την πρόσβαση, προκειμένου να διασφαλίσει κατάλληλη πρόσβαση και διασύνδεση καθώς και διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών. Εν προκειμένω εξάλλου, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η επίδικη στην κύρια δίκη απόφαση ελήφθη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004, που μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 5 της οδηγίας για την πρόσβαση, και του άρθρου 79 του ως άνω νόμου, που μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

42 Εξ αυτού συνάγεται ότι ένα σχέδιο το οποίο αφορά μέτρο όπως το επίδικο στην κύρια δίκη πρέπει να υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου αν το μέτρο αυτό είναι ικανό να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

43 Μια τέτοια ερμηνεία είναι εξάλλου σύμφωνη προς τον σκοπό που επιδιώκει η διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου, ο οποίος συνίσταται, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας αυτής, στο να εξασφαλισθεί ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο δεν θα έχουν αρνητικές συνέπειες για την ενιαία αγορά ή για την επίτευξη άλλων σκοπών της Συνθήκης ΛΕΕ.

44 Η ως άνω ερμηνεία επιβεβαιώνεται ακόμη από τον συνδυασμό των άρθρων 7, παράγραφος 1, 8, παράγραφος 3, στοιχείο δ', και 20, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου καθώς και του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας για την πρόσβαση.

45 Ειδικότερα, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 20, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου προβλέπει ότι, προς επίλυση διαφοράς, η ΕΚΑ λαμβάνει αποφάσεις που αποσκοπούν στην επίτευξη των σκοπών τους οποίους θέτει το άρθρο 8 της ως άνω οδηγίας, ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας και των ειδικών οδηγιών, οι ΕΚΑ λαμβάνουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό υπόψη τους ως άνω σκοπούς, και στον βαθμό που αυτοί σχετίζονται με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, και ότι από το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας για την πρόσβαση προκύπτει ότι, σε ό,τι αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση, η παρέμβαση των ΕΚΑ επίσης αποβλέπει στην επίτευξη των ως άνω σκοπών και στην εξασφάλιση της τηρήσεώς τους. Κατά το άρθρο όμως 8, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της οδηγίας-πλαισίου, οι ΕΚΑ συμβάλλουν στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας μεταξύ τους και με την Επιτροπή, κατά διαφανή τρόπο, ώστε να εξασφαλίζονται η ανάπτυξη μιας συνεπούς κανονιστικής πρακτικής και η συνεπής εφαρμογή της οδηγίας-πλαισίου και των ειδικών οδηγιών.

46 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας-πλαισίου έχουν την έννοια ότι η ΕΚΑ υποχρεούται να εφαρμόσει την προβλεπόμενη στην πρώτη από τις ως άνω διατάξεις διαδικασία όταν, προς επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ένα κράτος μέλος, προτίθεται να επιβάλει υποχρεώσεις ώστε να εξασφαλισθεί η πρόσβαση στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, οι δε υποχρεώσεις αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Επί του πρώτου ερωτήματος

47 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου έχει την έννοια ότι κάθε μέτρο που λαμβάνεται από την ΕΚΑ προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση των τελικών χρηστών στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία πρέπει να θεωρείται ότι επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

48 Συναφώς, ο πρόεδρος της UKE υποστηρίζει ότι η επίδικη στην κύρια δίκη απόφαση δεν έχει σημαντική επίδραση στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Η δε Πολωνική Κυβέρνηση φρονεί ότι η ως άνω απόφαση δεν επηρεάζει «κατ' ανάγκη» το εμπόριο μεταξύ των ως άνω κρατών. Αντιθέτως, η Telefonia Dialog, η T-Mobile Polska και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η εν λόγω απόφαση είναι ικανή να έχει τέτοια επίδραση.

49 Ούτε η οδηγία-πλαίσιο ούτε οι ειδικές οδηγίες περιέχουν ορισμό της «[επιδράσεως σ]το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών», κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας-πλαισίου. Πάντως, η αιτιολογική σκέψη 38 της ως άνω οδηγίας τονίζει ότι μέτρα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών είναι τα μέτρα που ενδέχεται να επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, τη μορφή του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών κατά τρόπο που θα μπορούσε να δημιουργήσει φραγμό στην ενιαία αγορά.

50 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 61 έως 64 των προτάσεών του, ο ορισμός της «[επιδράσεως σ]το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών», κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας-πλαισίου, είναι αντίστοιχος προς τον ορισμό του «επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών», κατά την έννοια των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ και πρέπει συνεπώς να έχει το ίδιο περιεχόμενο για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας.

51 Κατά πάγια νομολογία όμως όσον αφορά τα άρθρα αυτά, για να μπορεί μια απόφαση, συμφωνία ή πρακτική να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, πρέπει, βάσει ενός συνόλου αντικειμενικών νομικών ή πραγματικών στοιχείων, να πιθανολογείται επαρκώς ότι μπορούν να ασκήσουν επιρροή, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο δυνάμενο να εμποδίσει την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς μεταξύ των κρατών μελών (αποφάσεις Asnef-Equifax και Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· Erste Group Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-125/07 P, C-133/07 P και C-137/07 P, EU:C:2009:576, σκέψη 36, καθώς και Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, σκέψη 65).

52 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι απαιτείται επιπλέον η επιρροή αυτή να μην είναι αμελητέα (βλ. μεταξύ άλλων, επ' αυτού, αποφάσεις Béguelin Import, 22/71, EU:C:1971:113, σκέψη 16· Manfredi κ.λπ., C-295/04 έως C-298/04, EU:C:2006:461, σκέψη 42, καθώς και Erste Group Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-125/07 P, C-133/07 P και C-137/07 P, EU:C:2009:576, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

53 Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η επιρροή την οποία μπορούν να ασκήσουν μια απόφαση, συμφωνία ή πρακτική στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών είναι απόρροια εν γένει της συνδρομής πολλών παραγόντων οι οποίοι, εκτιμώμενοι μεμονωμένα, δεν θα ήταν κατ' ανάγκην καθοριστικοί (βλ., επ' αυτού, απόφαση Manfredi κ.λπ., C-295/04 έως C-298/04, EU:C:2006:461, σκέψη 43) και ότι, για να διαπιστωθεί αν μια σύμπραξη επηρεάζει αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, πρέπει να εξετάζεται εντός του οικονομικού και του νομικού της πλαισίου (απόφαση Asnef-Equifax και Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, σκέψη 35), λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρίσιμων περιστάσεων της εκάστοτε περιπτώσεως (απόφαση Ziegler κατά Επιτροπής, C-439/11 P, EU:C:2013:513, σκέψη 95). Η επιρροή αυτή εκτιμάται ιδίως βάσει της φύσεως της επίμαχης συμφωνίας ή πρακτικής, της φύσεως των καλυπτόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και της θέσεως και της σημασίας των μερών στην αγορά (βλ., επ' αυτού, απόφαση Javico, C-306/96, EU:C:1998:173, σκέψη 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο διασυνοριακός χαρακτήρας των καλυπτόμενων υπηρεσιών αποτελεί κρίσιμο στοιχείο κατά την εκτίμηση του αν υφίσταται επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση Ziegler κατά Επιτροπής, C-439/11 P, EU:C:2013:513, σκέψη 94).

54 Στο πλαίσιο του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας-πλαισίου επισημαίνεται ότι τα μέτρα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών περιλαμβάνουν τα μέτρα που έχουν σημαντικό αντίκτυπο σε φορείς παροχής ή χρήστες σε άλλα κράτη μέλη, δηλαδή, μεταξύ άλλων, μέτρα που επηρεάζουν τις τιμές για τους χρήστες σε άλλα κράτη μέλη, μέτρα που επηρεάζουν την ικανότητα μιας επιχείρησης που είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος να παρέχει υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ιδίως μέτρα που επηρεάζουν την ικανότητα παροχής υπηρεσιών σε διακρατική βάση, και μέτρα που επηρεάζουν τη δομή της αγοράς ή την πρόσβαση στην αγορά, δημιουργώντας επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις άλλων κρατών μελών.

55 Σε ό,τι αφορά μέτρο το οποίο έχει σκοπό να εξασφαλίσει την πρόσβαση των τελικών χρηστών των άλλων κρατών μελών στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, επισημαίνεται ότι, καταρχήν, βάσει του γράμματος του ως άνω άρθρου, ένα τέτοιο μέτρο εκ φύσεως έχει διασυνοριακό αποτέλεσμα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

56 Εξάλλου, όπως προκύπτει από το γράμμα της αποφάσεως περί παραπομπής, η επίδικη στην κύρια δίκη απόφαση, αφενός, παρέχει μεταξύ άλλων σε τελικό χρήστη από άλλο κράτος μέλος ο οποίος διαμένει προσωρινώς στην Πολωνία και χρησιμοποιεί την περιαγωγή στο δίκτυο ενός Πολωνού παρόχου τη δυνατότητα προσβάσεως σε μη γεωγραφικούς αριθμούς και, αφετέρου, καθορίζει τις χρεώσεις για τις επίμαχες υπηρεσίες καθώς και τους λεπτομερείς όρους αναθεωρήσεως των χρεώσεων αυτών.

57 Μια τέτοια απόφαση, στο μέτρο που παρουσιάζει, λόγω της περιαγωγής, διασυνοριακή διάσταση και μπορεί να έχει αντίκτυπο στο τίμημα το οποίο καταβάλλουν οι τελικοί χρήστες από άλλα κράτη μέλη, είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου.

58 Δεδομένου όμως ότι πρόκειται για πραγματική εκτίμηση, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει αν το επίμαχο στην κύρια δίκη μέτρο είναι ικανό να επηρεάσει, κατά τρόπο μη αμελητέο, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών ασκώντας επιρροή, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στο μεταξύ τους εμπόριο. Για τον σκοπό αυτό, οφείλει να λάβει υπόψη ιδίως τη φύση του μέτρου αυτού και των επίμαχων υπηρεσιών καθώς και τη θέση και τη σημασία των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά.

59 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαισίου έχει την έννοια ότι μέτρο που λαμβάνεται από την ΕΚΑ προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση των τελικών χρηστών στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία επηρεάζει το εμπόριο

μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, αν είναι ικανό να ασκήσει, κατά τρόπο μη αμελητέο, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική επιρροή στο εμπόριο αυτό, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του τρίτου ερωτήματος

60 Δεδομένων των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

61 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Τα άρθρα 7, παράγραφος 3, και 20 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο), έχουν την έννοια ότι η εθνική κανονιστική αρχή υποχρεούται να εφαρμόσει την προβλεπόμενη στην πρώτη από τις ως άνω διατάξεις διαδικασία όταν, προς επίλυση διαφοράς μεταξύ επιχειρήσεων παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ένα κράτος μέλος, προτίθεται να επιβάλει υποχρεώσεις ώστε να εξασφαλισθεί η πρόσβαση στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία), οι δε υποχρεώσεις αυτές είναι ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.**

2) **Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2002/21 έχει την έννοια ότι μέτρο που λαμβάνεται από την εθνική κανονιστική αρχή προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση των τελικών χρηστών στους μη γεωγραφικούς αριθμούς σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας 2002/22 επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, αν είναι ικανό να ασκήσει, κατά τρόπο μη αμελητέο, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική επιρροή στο εμπόριο αυτό, πράγμα που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.**

(υπογραφές)